

LE TOURISTE BULGARE—DER BULGARISCHE TOURIST.
СПИСАНИЕ ЗА ТУРИЗЪМЪ И ПРИРОДООПИСАНИЕ.

Редакторъ : С. Д. СКРИНСКИ.

Излиза мѣсечно (освѣтъ юлий и августъ). Струва за нечленове годишно 2 лева
Въ странство 2.50 франка.

Всичко се изпраща : София, „Българско Туристско Дружество“.

Год. VII.

София, априлъ 1908 г.

Брой 4.

Ferd. Velc.

Нѣколко думи за туристското възпитание.

Който много пжтува, по какъвто и да било начинъ (било съ кола, по трена, съ велосипедъ, пѣшкомъ и тъй нататъкъ), си присвоява извѣстни навици — които понѣкога доста скъпо му струватъ —, отъ които не може да отвикне, при всичко че тѣ тъкмо не се харесватъ на широкото общество, което понѣкога отъ тѣхъ си прави неумѣстни заключения и съ тѣхъ остри шегитѣ си. Всѣкой пѣшеходецъ ще засвидѣтелствува, че се намиратъ още доста хора, които се смѣятъ напр. на грѣбнитѣ раници.

Същинскиятъ школуванъ туристъ наведнажъ разпознава между множеството своя другаръ, мислящъ и дѣйстващъ като него, и то именно по практическитѣ му постѣпки и улеснения. Той неохотно се привързва къмъ неопитна дружина, защото не само не желае прѣзъ врѣме на пжтуването да срѣща прѣпятствия, но и да му се не разваля това приятно и успокоително настроение, което се придобива при всѣко пжтуване. Затова винаги е трудно да ѣтърсимъ и

още по-трудно е да намѣримъ добъръ другаръ за по-дълъгъ пѣтъ, който би ни задоволилъ въ всѣко отношение. Не знаеме ли неговия туристски характеръ, неговитѣ дѣйствия и способности, по-добръ ще бѣде, ако прѣдпочетемъ винаги оня, съ когото сме се добръ опознали, който може да ходи и съ когото лесно можемъ да се съгласимъ и взаимно да си услужимъ.

Прѣзъ врѣме на пѣтуванията си ние често срѣщаме хора „сѣщо туристи“, начинътъ на пѣтуванието на които се доста много отличава отъ оня на рути ованитѣ, па даже е и противъ всѣкакви туристски правила. Такива имаме доста много. Има граждани, които, щомъ станатъ членове на КЧТ (клубъ на чешкитѣ туристи), мислягъ, че сѣ вече готови туристи, безъ всѣкакви недостатѣци. Грѣшка отъ непознаване на работата! Сѣщински туристи, въ истинския смисълъ на думата, тѣ могатъ да станатъ тепърва съ течение на врѣмето, слѣдъ дълга практика. Такива хора заслужаватъ очуване, когато се приготоволяватъ за пѣтъ. Желаетъ ли подобенъ господинъ да прѣдприеме по-голѣмъ излетъ, той раздвижва всичко на около си, алармира цѣлия домъ, но най-вече кухнята, дѣто се грижи нѣколко дни наредъ да приготви отъ разни меса всевъзможни пчени ястиета.

Помня единъ голѣмъ излетъ отъ единъ градъ въ срѣдна Чехия до Яворъ, въ който зема участие и единъ затлѣстѣлъ гражданинъ. Той бѣ понесълъ съ себе си единъ доста голѣмъ ржченъ куфаръ съ провизия и съ съответно количество бутилки пиво и вино. Когато щастливо достигна до подъ самия Яворъ, той каза на другаритѣ: „Ахъ, нима азъ ще се катеря чакъ до тамъ! за менъ е достатѣчно, че го виждамъ отдолу. Азъ ще ви почакамъ тука. И като си седна внимателно на сѣнка подъ дърветата, притегли при себе си куфара, и пополека го изпразваше. Ялъ и пилъ, докато унищожилъ всички порции пилета, патици, гѣски, като при това ги порядѣчно полѣлъ съ разни течности. На връщане дружината го намѣри дълбоко заспалъ въ трѣвата между книги и праздни бутилки, дѣто приятно хъркалъ.

Пѣтуваме различно и всѣкой мисли, че пѣтува добръ, или поне по-добръ отъ другитѣ. Какъ непрактично започватъ нѣкои, може да се види отъ слѣдния примѣръ. Прѣди нѣколко години се срѣсинахъ при Черното-езеро въ Шумава на пѣтя, който води къмъ Eisenstein съ познатия пивоваръ отъ Podgipsk, който се възкачваше юнашки, но трудно съ своята дѣщеря, носейки голѣмъ ржченъ куфаръ. Отъ лицето му се лѣеше потъ и той изморенъ едвамъ дишаше. При срѣщата го попитахъ: „Кждѣ се прѣнасяте, моля? За какво ви е този куфаръ?“ „Искамъ да разгледамъ Шумава. Нося си нѣкоя горна дреха и дрехи за прѣобличане, но проклинамъ още отъ началото. Измжихъ се вече!“ оплакваше ми се той, като сложи куфара въ мѣха до краката си.

Още единъ по-характеренъ примѣръ искамъ да приведа; но той не е вече на счетъ на чешката туристика. Веднажки излѣзохъ привечеръ, въ лѣтенъ день, съ приятеля си аптекаръ до Требовичъ,

1630 м. високъ, дѣто при умѣренъ ходъ отъ Сараево по грѣбена може за 3½ часа да се достигне до върха. Исахме слѣдующия день да се порадваме на изгрѣва на слънцето. Когато стигнахме до туристския домъ, узнахме, че сами не ще ношуваме. Задъ масата седѣха трима по-стари хора, които току що се приготвиха да вечератъ. Дългата маса бѣше покрита всецѣло съ разни ястиета. До голѣмитѣ два хлѣба имаше печени гжски, двѣ юрдечки, блюдо съ пилета, половина шумка, телешко и свинско печени, топка сменталско и gorgonzol'ско сирене, нѣколко кутийки сардини, шише кисели краставици, двѣ шишета сливовица и ромъ, сирупи, лимонади и цѣла батарея бутилки пиво. Не прѣувеличавамъ нито дума. Мислѣхме, че се очаква нѣкоя голѣма дружина, която, може би, ще дойде по-късно, или че се приготвяватъ да останатъ нѣколко дни въ планинитѣ. Прѣдставихме се и се научихме, че имаме честта да се забавляваме съ двама търговци отъ Сараево и единъ частенъ чиновникъ, които за пръвъ пѣтъ излизатъ на Требовичъ, който сж си прѣдставлявали, види се, за Хималая. Повечерахме съ принесената скоро въ праздни торби шумка и като се подкрѣпихме съ шише добро вино, приготвихме се за сънъ. Нашитѣ добри съсъди не позволиха да ги напуснемъ въ това весело настрोение, измжчиха ни да си изберемъ и си услужимъ съ горѣизложенитѣ ястиета. Тѣ искаха по-голѣмата часть отъ принесеното за каквато и да е цѣна да бжде унищожено. Не се съгласихме. Тѣ ядоха, пиха на пукъ, като че ли се приготвяха за нѣколко-дневенъ постъ. Разправяха ни, че излѣзли рано въ 5 часа на пѣтъ, но че едвамъ привечеръ пристигнали, като често по пѣтъ си почивали и се измжчили съ провизията, която била наредена въ двѣ голѣми кошници. Но слѣдствията отъ неумѣреното ядене и пиене не трѣбваше дълго врѣме да се чакатъ. Щомъ си легнахме, чухме въ съсъдната стая, дѣто сложиха уморенитѣ си тѣла, съмнителни звукове, подобни на тѣзи, които се чуватъ при тѣпкането на орѣхови или кестенови черупки. Така се забавляваха и тримата чакъ до ранни зори при постоянно ридание и прѣкжсване на дѣха.

Има и другъ родъ туристи, по-упражнени, които мислятъ, че туристътъ не би билъ никакъвъ пѣшеходецъ, ако той не вземе за опрѣдѣлено врѣме опрѣдѣлено разстояние и то разстояние доста голѣмо, и на подбенъ човѣкъ гледатъ като на слабъ туристъ. Това сж тѣй нареченитѣ бѣгачи, или както нѣмцитѣ ги казватъ „Kilometerfresser“ (километрени лами). Съ шапка въ ржка, палто подъ мишница, жилетка и яка разкопчани, той държи въ другата ржка кърпа и едвамъ успѣва да изтрива потѣта отъ лицето си — така бърза по прашнитѣ пжтища като натегната машина, не поглежда нито въ лѣво, нито въ дѣсно и се стреми да постигне само крайната цѣль, стига краката да държатъ. Изкачи ли се до нѣкой връхъ, той наблюдава и се сили, докогато може да диша и има сила, и това върши съ сжщата бързина, както въ равнината. Постигне ли си цѣльта, гърдитѣ му работятъ като вихрь, лицето му гори, очитѣ сж повече стѣклени, изпулени, нежели живи, езикътъ сухъ безъ слюнки и думи, и

така разгорещенъ съ трѣсящи се крака и до крайностъ уморенъ той сѣда на върха, дѣто постоянно има вѣтъръ. Всичко това той върши, за да може да се похвали като побѣдителъ, че прѣвъ е пристигалъ на мѣстото. Пжтува ли самъ, той се хвали, че еди дѣ си пристигналъ за толкова врѣме. Такъвъ човѣкъ за нищо не мисли и не обръща внимание на онова, което става около него; такъвъ туристъ би билъ годенъ по-скоро за пощалионъ, но не и за туристъ. Дали подобно пжтуване е разумно и дали може здравиятъ разумъ да го побере, оставяме да кажатъ другитѣ.

(Слѣдва).

Изъ „Časopis turistů“.

Прѣвелъ : Г. Молловъ.

Теодора Радославова.

Сборъ при Видинския манастиръ „Св. Троица“.

Слънцето отдавна бѣше изгрѣло. Неговитѣ горещи лѣтни лжчи освѣтяваха засмѣната природа. Навсѣкждѣ дишаше животъ — овцитѣ блѣеха въ полето, говедата лѣниво пасѣха сочна трѣва, овчаръ свирѣше нѣкждѣ своята меланхолна пѣсень.

Колата ни, теглена отъ чифтъ волове, бавно вървѣше изъ селския пжтъ, който води отъ гр. Кула за манастиря „Св. Троица“. Пжтътъ бѣше изпѣстренъ отъ кола и пѣшеходци. Отъ врѣме на врѣме ни достигаха каруци, които съ шумъ се отдалечаваха изъ прашния пжтъ.

Утрѣ е Св. Троица — храмовъ празникъ на манастиря.

Вѣрвамъ, че малцина българи знаятъ за сжществуването на това манастирче, сгушено до политѣ на Балкана, запусѣло съ течение на врѣмето. Веднажъ въ годината, на празника Св. Троица, селянитѣ отъ околнитѣ села правятъ тукъ сборъ. Въ тоя день се чува треперливия гласъ на свещеника да раздира гробната тишина на малката манастирска църквичка. Прѣзъ останалото врѣме манастирътъ е празенъ. Отдавна вече въ него не сж дохаждали набожни калугери. Тамъ сж оставени само нѣколко слуги, които се грижатъ за земитѣ му — около 3,000 декара ниви, ливади и гори, оцѣнени за 15,000 л.

Разстоянието отъ Кула до манастиря е 19 $\frac{1}{2}$ км. По пжтя природата е разнообразна. Тя се мѣнява въ разни фигури — слѣдъ обширно поле, усѣяно съ малки шубрачки, влиза се въ тъмна гора, прохладна, възвишена съ своитѣ стари букове и джбове, между дѣнеритѣ на които бистрото поточе пѣе своята монотонна пѣсень; слѣдъ гората слѣдва пакъ поле, а татѣкъ въ далечината се синѣе поетичниятъ Балканъ, на който най-ясно се вижда остриятъ му връхъ Връшка-чука.

Слѣдъ 3—4 часа пжтуване стигнахме въ с. Киряево — пограниченъ воененъ пунктъ. Това селце има 160 кжщи съ около

1,500 жители и е разположено въ една хубава равнина, близо до политъ на Балкана. Отъ историята на с. Киряево се знае слѣдното: прѣди 77—78 години, когато то имало само нѣколко колиби, прѣзъ него минали около стотина сръбски четници, които дирѣли въ околността му скрити пушки, за да не се даде възможность на гурскитѣ войници да ги намѣрятъ и сетнѣ да си послужатъ съ тѣхъ. Тогава сръбскитѣ четници сж воювали съ турската войска. А прѣзъ 1876 г. въ околността му турцитѣ убили руския офицеръ *Киряевъ* заедно съ 11 души негови другари-войници. Тѣ били убити близо до с. Раковица при турската табия. Въ честь на убития руски офицеръ селото е наречено на негово име — *Киряево*.

Тукъ отпочинахме добрѣ. Оставаше ни пжтъ още 3½ км. Тръгнахме. Не се изминаха и 40 мин., ето насрѣща, между дърветата, съгледяхме бѣлия кръстъ на малката монастирска църквичка. Вървимъ още малко. Притѣмнява се и нощниятъ хладъ захвана да се чувствува. Сега сме прѣдъ манастиря. — Неговото разположение е прѣкрасно. Вsrѣдъ една дѣвствена гора се криятъ бѣлитѣ му стѣни. Малката църквичка поетично се гуши всрѣдъ многобройнитѣ дървета. Долу тече рѣкичка, която лакатуши между вѣковнитѣ дървета на хубавата гора. Съвсѣмъ наблизю, на границата между България и Сърбия, е върхътъ „Черноглавъ“, покритъ съ разкошна зеленина.

Когато пристигнахме въ манастиря, други гости почти нѣмаше, но въ кратко врѣме дворътъ се напълни съ множество селяни и селянки отъ околнитѣ мѣста; пжкъ имаше' надoшли селянки и отъ Сърбия. Сега гледаме купчинки гиздави дѣвойки съ хубава кулска носия и други купчинки все напети ергени. Всички едно чакаха — да се започне хорото, дружно да му тропнатъ, изкуство да покажатъ.

Смрачи се. Тѣмнината тихо обвиваше земята. Настѣпваше постепенно една отъ ония чудни ноши, които довеждатъ човѣка до забрава. Влѣзохме въ гората. — Каква прѣлестъ, какво обаяние! Нощниятъ царъ се усмихваше надъ главитѣ ни, заобиколенъ отъ брилянтни звѣзди, които образуваха чудни комбинации по тѣмния фонъ на небето. Тѣмнитѣ силуети на дърветата, посребрени отъ блѣдната лунна свѣтлина, допълваха прѣлестята на нощния пейзажъ.

Излѣзохме на една полянка. Тамъ славеитѣ тихо пѣеха своитѣ омайни пѣсни. Надалечъ се чуваха свирни, хора се виеха, а крѣхкитѣ смѣхове на дѣвойкитѣ и извикванията на ергенитѣ, като се мѣсѣха въ една обща хармония, леко между листата достигаха до нашитѣ уши.

О, шастие! Какъ неуловимо си ти! Какъ капризно за мигъ се усмихвашъ нѣкому и като дигне човѣкъ ржка, за да те улови, ти избѣгвашъ за винаги!

Вsrѣдъ хубавата природа, всрѣдъ младостъ и зеленина бѣхъ доволна. Но веднага, вгледана въ чаровната хубость на небето, се замислихъ... Колко души, колко сърдца въ тая минута сж нещастни! И какъ малко сж щастливитѣ! Колко изгубени издигатъ очитѣ си къмъ сжщото това небе и, шепнейки молитви къмъ вѣчния

Творецъ, оплакватъ своитѣ разбити мечти и своя окаянь животъ. Какъ нѣкои смирени се търкалятъ въ калъта на мизерията, а други всрѣдъ злато и коприна вършатъ беззакония! Суета — това е животътъ . . .

Но нощта прѣваляваше, хладътъ ставаше доста голѣмъ. А и сънътъ викаше.

Върнахме се. Прѣдъ очитѣ ни се прѣдстави една отъ най-поетичнитѣ картини изъ българския селски животъ. Моми и ергени извиваха хорото сега подъ звуковетѣ на кавала. Настрана, до колата, бѣха наклали голѣми огньове, които като съ бенгалски огнь освѣтяваха хубавата картина. Четката на художника не би намѣрила по-добъръ сюжетъ.

Слѣдъ малко, подъ звуковетѣ на музиката, прѣминахме въ царството на сънищата . . .

Нѣколко свѣтли слънчеви лъчи съ своитѣ милувки прѣкратиха сладкия ни сънъ.

Погледнахъ прѣзъ прозореца и какво да видя? — Пустота; множеството се разпиляло, сборътъ се свършилъ. Само набожни жени и болни бѣха останали за утринната служба. Нѣмаше никакви слѣди отъ веселбата, никакви слѣди отъ очарователната нощъ. Клепалото съ своя тжженъ гласъ зовѣше вѣрующитѣ на молитва.

Съ сърдце изпълнено съ вѣра влѣзохъ въ църквичката. Прѣданието за нея казва, че тя е била стара латинска църква и послѣ съборена, че околното население отдавна знаело за нейнитѣ развалини, но що и какви сж тѣ, малко го е интересувало. Едва прѣди 130 години дошелъ въ тази околностъ единъ непознатъ свещеникъ, който искалъ да основе нѣкждѣ манастиръ, за да му прости Богъ грѣховетѣ. Селянитѣ посочили като подходящо мѣсто за манастиръ тѣзи развалини и свещеникътъ се съгласилъ съ тѣхъ. Най-напрѣдъ съградили църквичка съ храмъ св. Троица. Свещеникътъ продължавалъ да служи въ нея, приелъ калугерското име Герасимъ и все се грижелъ да нареди манастирче. Прѣданието твърди още, че работниците при разчистването на развалинитѣ намѣрили една плоча съ надписъ и съ годината 1047.

Сега въ манастирската църква се пазятъ въ сребърни ковчежи мощитѣ на св. мжч. Карпа и Харалампия. Споредъ прѣданието, тѣзи мощи били донесени отъ св. Гора. Околното население силно вѣрва въ тѣхъ и често дожда на поклонение въ манастиря. Пъкъ въ по-раншни врѣмена не е имало и църкви въ близкитѣ села, освѣнъ въ с. Грамада (Кулско) и с. Рабишъ (Бѣлоградчишко), та населението е било принудено да дожда на поклонение въ манастирската църквичка.

Излѣзохъ на двора, продължихъ и въ гората, но нѣмаше вече очарователната нощъ — луната се замѣстваше съ дневното свѣтило. Още нѣколко часа и колата трѣгна. Погледътъ ми печаленъ се прощаваше съ всичко. Врѣмето още по-бавно течеше. Една необяснима тжга свиваше сърдцето ми при спомена за изминатитѣ щастливи ми-

нути. Ще ли посѣтя втори път това кѣтче? И дали ще бѣда тъй млада и жизнерадостна? Каква разлика! Какъ щастлива се чувствувахъ, когато пристигнахъ, а какъ унила съмъ сега, като напушамъ хубавия край!

Манастирътъ се изгуби задъ насъ... Всичко, що възбуждаше въ менъ радостъ, сега ми навѣваше тиха скръбъ. Търсѣхъ прѣдишното обаяние, но нищо не намирахъ... Така продължавахъ пътя си до Кула.

Видинъ, 1908 г.

Ст. Радучевъ.

До Черепишкия манастиръ.

Прѣзъ лѣтнитѣ горешини човѣкъ мжно прѣкарва врѣмето въ задушенъ градъ, затова той има нужда да излиза отъ врѣме на врѣме поне по близкитѣ хълмчета, долинки и върхове, за да вижда природнитѣ хубости, да почувствува планинската хладина и да забравя поне за нѣколко часа всѣкидневнитѣ грижи.

Живѣя въ Враца, гледамъ постоянно върховетѣ на Врачанския Балканъ, но желяхъ да направя една малка разходка до историческия Черепишки манастиръ. Намислихъ и извършихъ. — Слѣзохъ на станцията „Мездра“, качихъ се прѣзъ деня на смѣсенія влакъ Мездра — София, като бѣхъ проектиралъ да слѣза на станцията „Черепишъ“, но за разнообразие на пѣтуването си слѣзохъ на спирката „Люти-бродъ“. Минахъ по дървения мостъ на р. Искъръ, разположенъ подъ селото Люти-бродъ, въ мѣстността „Литритѣ“.

Казаната мѣстность е една стрѣмна урва, прѣкосена право нагорѣ като литри на кола отъ два варовити гребена, които минаващата линия прѣсича съ двѣ малки тунелчета. На сѣщата мѣстность четата на поета-революционеръ и туриста Ботевъ, слѣдъ убиването на войводата ѝ на „Околчица“ е била окончателно разбита отъ турския аскеръ, който е билъ разположенъ при воденицата отвѣдъ Искъра. Отидохъ въ близкото село, разположено на баира срѣщу „Литритѣ“ на една доста хубава мѣстность, отдѣто се вижда ясно течението на Искъра; а горѣ надъ „Литритѣ“ величествено стоятъ вѣковнитѣ свидѣтели на трагичното загинване на Ботева — „Околчица“, „Купенѣтъ“ и „Волѣтъ“. Въ селото прѣношувахъ, като оставихъ да споходя манастиря на другия день.

Сутринѣта рано се изкачихъ надъ селото, завихъ налѣво по колния пътъ, минахъ прѣзъ прорѣза и не слѣдъ много се намѣрихъ въ една долина, която отдѣля надѣсно една развалина. Споредъ прѣданието, това било кале на царъ Иванъ Шишмана. Налѣво

стърчи единъ каментъ крѣстъ „оброкъ на св. Атанаса“, поставенъ въ 1859 година, а надъ крѣста се пери високия връхъ „Баилъ-градъ“. Слѣзохъ още надолу и прѣдъ менъ изпъкна чудна гледка. — Горѣ налѣво величествено се издига високиятъ каменистъ връхъ „Шишмановецъ“, на който царъ Иванъ Шишманъ се билъ сражавалъ съ неприятеля си, пакъ споредъ прѣданието; долу надѣсно, ствѣдъ Искъра, е върхътъ „Заградъ“. Шумливиятъ Искъръ се извиа край „Заградъ“ и образува отъ него нѣщо като полуостровъ. Вгледашъ ли се по-надолу, виждашъ монастирскитѣ прѣкрасни картини. Сега прѣживвамъ щастливи минути и все се движа къмъ монастиря. Минахъ край „Орницата“ и влѣзохъ въ прѣградието на монастиря. Виждамъ обителъ скромно гушенъ между два върха — „Високата-порта“ и „Могилата“.

Игуменътъ иеромонахъ Методий бѣ много любезенъ. Той ме разведе по всички кѣтове на монастиря и най-послѣ бѣхъ щастливъ да чуя отъ него, че саблята на Ботева се пазела още. Азъ останахъ изненаданъ отъ тая новина и бързахъ да видя чародѣйната сабля, съ която неустрашимиятъ герой е давалъ команда на своята чета да влиза въ борба съ петѣковния тиранинъ. Игуменътъ ме въведе въ една стая, дѣто откачи отъ стѣната една сабля и ми показа, че това е светиня отъ врѣмето на българскитѣ народни борби. Саблята е обикновена и отъ двѣтъ страни на острилото ѝ има ромжнски гербъ. Слѣдъ като разгледахъ монастиря и околността му, опжихъ се за спирката „Черепишъ“. При тази спирка е построенъ монастирския хотелъ, който лѣтно врѣмо се пълни съ гости отъ околнитѣ градове, дошли тукъ да се любоватъ на балканската природа и да бждатъ далечъ отъ градския шумъ и маскиранъ животъ. Качихъ се на трена за Мездра веселъ, бодъръ и съ желание пакъ да спохождамъ сжщитѣ мѣста и да се порадвамъ на омайнитѣ природни картини.

Враца, 8 май 1908 г.

Отчети на клоноветъ на БТД за 1907 г. *)

Брациговски клонъ „Родопи“.

Въ нашия край има благоприятни условия да сжществува туристко дружество. И дѣйствително, прѣди 2 години се основа такова дружество въ градецътъ ни, но то слабо вирѣе, неговото сжществуване, зависи отъ отдѣлни личности, защото голѣма частъ отъ мѣстното население не чувствува нужда отъ този спортъ.

Въ началото на отчетната година клонътъ ни броеше 22 члена, но прѣзъ годината напуснаха 12 — едни заминаха да продължатъ

*) Вж. БТ, год. VII, бр. 3.

образованието си, другитѣ — като чиновници — бѣха прѣмѣстени въ различни кѣтове на България.

Прѣзъ годината клонътъ е уредилъ само 3 излета. Първиятъ стана на 15. юлий до с. Чанакчиево, мѣстността „Бобеково благо“ и обратно. Постѣнъ бѣ отъ малко туристи. Вториятъ захвана отъ 13. августъ и продължи до 23. сѣщи мѣс. съ слѣдния маршрутъ: Брацигово, с. Фотянъ, покрай границата, казармата „Ташъ-Боазъ“ и „Беглика“, мѣстноститѣ „Суисуза“, „Ахмедъ-бейовитѣ юртове“, „Сютке“, „Тилли-дере“, с. Баня, с. Лѣджане, с. Ракитово, с. Батакъ, мѣстността „Еледжикъ“, Пещера. Участвуваха всичко 10 души, отъ които трима туристи бѣха отъ Софийския клонъ „Алеко Константиновъ“, единъ отъ Врачанския клонъ „Веслецъ“, трима отъ Брациговския клонъ „Родопи“ и трима гости. Третиятъ излетъ се извърши на 30. септември, до мѣстноститѣ: „Суоджака“, „Павла-пещера“ и „Зандана“. Присѣтствуваха 4 души туристи и 12 гости.

Прѣзъ годината членоветѣ имаха всичко 1 годишно редовно събрание и 4 извънредни. Занапрѣдъ има се надежда, че клонътъ ни ще се засили и, може би, ще бждемъ щастливи да посрѣщаме другата година делегатитѣ на IX туристовски сборъ.

Прѣзъ отчетната година имаме приходъ: записнина отъ 9 члена — 18 л., членовина за цѣлата година — 96 л., остатъкъ отъ 1906 г. — 12 л.; *всичко приходъ* — 126 л. Разходъ: приносъ за централната каса — 42 л., канцеларски — 14 л., разноски по излети и др. — 30 л., на лице — 40 л.; *всичко разходъ* — 126 л.

За прѣдседателъ: *И. Иеремиевъ.*

Долнобански клонъ „Ибъръ“.

Клонътъ „Ибъръ“ отъ БТД е проявилъ слѣдната дѣйность:

Прѣзъ сезона на излетитѣ направи многодневни излети до „Мусала“, „Ибъръ“, „Чемберлия“ и „Чамъ-кория“, а еднодневни до „Кара-баиръ“, с. Костенецъ, Радуилъ и Бистрица.

Прѣзъ сезона на седѣнkitѣ се направиха три официални седѣнки, на които се четеха материяли изъ историята на с. Долна-Баня и описания на излетитѣ.

При пукване на пролѣтътъ дружеството ни взима инициативата да възбуди въ земледѣлцитѣ, овощаритѣ интересъ къмъ почистване лѣрветата отъ врѣдни наѣкоми.

Въ изпълнение прѣдписанието на чл. 2 буква г и чл. 39 отъ устава на БТД клонътъ основа двѣ чети отъ юноши-туристи, съ които прѣзъ пролѣтътъ даде игри и други забави въ театралния салонъ за полза на читалището „Рила“. За тѣзи юноши-туристи до сега сж уредени два излета — до с. Радуилъ и до Костенския водопадъ.

За тях е набавено: барабанъ, флагчета, тояжки и бухалки. И момчета и момичета сѣвъ еднаква носия. Въ черква и по полето се извеждатъ отъ туриститѣ.

На юбилея „Св. Стефанска България“ дружеството ни взе най-живо участие въ тържествата и банкета.

Сезонътъ на излетитѣ (25.III) се откри тържествено, заедно съ колоездачитѣ, съ сѣмеенъ излетъ до „Градището“, състезания за дружественото знаме, шествия изъ улицитѣ, а вечерта — другарска срѣща въ театралния салонъ.

На 15. априлъ клонътъ ни устрои сѣмейна срѣща за туристи, колоездачи, членове на читалището и родителитѣ на юношитѣ-туристи, която се посѣти добръ и прѣкара най-весело дори до сѣмвало, а на 23. априлъ (Гергьовденъ) устрои „Гергьовски курбанъ“ за членоветѣ си край р. Марица.

Въ изпълнение пъкъ прѣдписанието на чл. 11 отъ устава на БТД дружеството ни влѣзе въ сношение съ интеллигентни хора въ гр. Ихтиманъ, за да се основе и тамъ клонъ отъ БТД. За тази цѣль веднага имъ се изпрати нашия уставъ съ отдѣлни упътвания.

Клонътъ ни брои 30 души членове. Отъ тяхъ новозаписани сж: Костадинъ Г. Симоновъ, Петъръ Пашевъ, Вълчо Добревъ, Тома Стояновъ, Алекс. Фурнаджиевъ, Станиславъ Георгиевъ, П. Пчеларовъ, Паско Поповъ, Тодоръ Анастасовъ, Стефанъ Константиновъ, Никола Златаровъ, Стилиянъ Луковъ, Илия Дебеляновъ, Георги Стоичковъ, Георги Яневъ, Никола Петринъ, Димитъръ Янакиевъ и Мария М. Н. Владикина.

Списанието „Б. Туристъ“ е получавано отъ всички членове, а за пропагандиране идеята едно течение отъ него е давано даромъ на читалището „Рила“. За дружествената библиотека се получава и сп. „Родина“.

За насърчение и широка обява клонътъ ни въ разни врѣмена е раздалъ 5 дружествени значки на чуждестранни туристи и околосвѣтски пжтешественици.

На 30. мартъ дружеството ни има общо годишно събрание, на което настоятелството даде отчетъ за миналата година и се прие слѣдния бюджетъ ва 1908 година:

Приходъ.

	л. ст.
Членски вносъ — 25 члена по 6 л.	150.—
Наличностъ въ касата	54.—
Случайни приходи	20.—
Отъ прѣдставления и др.	30.—
Отъ недоборъ	20.—
Всичко приходъ.	274.—

Разходъ.

	лв. ст.
Приносъ за централната каса 25%	37·50
Дългъ на централната каса	8—
За делегати на сбора въ В.-Търново	35—
Уреди за юношитѣ-туристи	50—
За канцеларски потрѣби	5—
За водачи и поздрави	10—
За сбирки	10—
Непрѣдвидени	20—
За уравнение, излишъкъ	98·50
Всичко разходъ.	<u>274—</u>

Събранието избра ново настоятелство въ слѣдния съставъ:

Прѣдседателъ Атанасъ Цвѣтковъ, подпрѣдседателъ Вѣлчо Добревъ, секретаръ Никола Златаревъ, касиеръ Костадинъ Г. Симоновъ и домакинъ Паско Поповъ.

Въ централната каса сж внесени за записнина на 18 нови членове — 36 л., приносъ 25% върху 150 л. приходъ — 37·50 л. и старъ дългъ (вмѣсто 25% върху 60 лева отъ миналата година внесени 20%) — 3 лева; всичко внесени — 76·50 лева.

Оставатъ у дружеството 5 значки, за които се ходатайствува да бждатъ минати на смѣтка на Централното Настоятелство, а не на клона ни.

Прѣдседателъ: А. Цвѣтковъ.

Секретаръ: Н. Златаревъ.

Касиеръ: К. Симоновъ.

Многодневни излети прѣзъ лѣтния сезонъ.

За да се даде възможность на туриститѣ да прѣбродятъ хубави мѣстовете на Рила, Стара-планина и Сръдна-гора, Софийскитъ клонъ „Алеко Константиновъ“ урежда три многодневни излѣти съ точно опрѣдѣленъ маршрутъ.

Първи излетъ — срѣща съ врачански и берковски туристи на в. „Комъ“. Тръгване отъ София на 31. юлий, 10 ч. вечерята, съ влака София-Варна. Слиза се на станция „Своге“ (нощувка). На 1. августъ въ 6 часа сутринята се минава прѣзъ мѣстото, дѣто ще се строи санаториума „Фердинандъ I“ и се стига въ с. Искрецъ, а оттамъ прѣзъ с. Сухобрайковци се поема пѣтя за Петроханъ, дѣто около 5 часа слѣдъ пладне се срѣщатъ софиянци съ врачанци и берковци (нощувка). На 2: възкачване на в. „Комъ“ и слизание въ Берковица (нощувка). На 3: въ 6 ч. сутринята софиянци и врачанци се сбогуватъ съ берковци и се отправятъ къмъ врачанскитъ бани (почивка); сжщия день софиянци прѣзъ Долна и Горна Бѣла-

рѣчка и прѣзъ седлото Осиково-Дупни-врѣхъ слизатъ на станция „Лакатникъ“ и съ вечерния тренъ пристигатъ въ София.

Излетътъ трае три дена. Главатаръ **И. Сандовъ**.

Втори излетъ на Рила. Тръгване на 2 августъ, 5 ч. сутринята, сборенъ пунктъ: каменния мостъ на пѣтя за Духовната семинария. Обѣдъ въ с. Желѣзница, ношувка въ с. Ковачевци. На 3: тръгване въ 6 ч. сутринята, обѣдъ подъ върха „Дебелецъ“, възкачване на върха, отдѣто се вижда Дупница, Самоковъ и Кюстендилъ; Сапаревскитѣ бани (ношувка). На 4: въ 6 ч. сутринята се тръгва изъ Рила планина — прѣзъ „Паничище“ и „Перушица“ се стига при Седемтѣ езера (ношувка и единъ день почивка). На 6: възкачване на Еленинъ-врѣхъ, Рилския манастиръ (ношувка и единъ день почивка). На 7: по Илийна рѣка за Рибнитѣ езера (ношувка). На 8: прѣзъ Маринковица за Демиръ-капия (ношувка). На 9: възкачване на Мусала, слизане прѣзъ Царска Бистрица за Чамъ-кория — срѣща съ самоковци (ношувка). На 10: с. Радоилъ (посрѣщане отъ долнобанчене и закуска съ пѣстърва на дървени талерчета), с. Долна-Баня, станция „Костенецъ“; въ 1 ч. прѣзъ нощта тръгване съ влака за София.

Излетътъ трае 10 дена. Главатаръ до седемтѣ езера **Ат. Джанановъ**, софийски туристъ, а оттамъ до станция „Костенецъ“ — **Пантелей Захариевъ**, самоковски туристъ.

Трети излетъ по Срѣдна-гора. Тръгване отъ София на 11 августъ, 10¹/₂ ч. вечерята, съ пловдския влакъ и слизане на станция „Вакарелъ“ (ношувка). На 12: дружно съ връщащитѣ се отъ II излетъ прѣзъ в. „Арамлиевецъ“, с. Поибрене, с. Мечка, Оборище, за Панагюрище (ношувка). На 13: прѣзъ Бѣлотрупъ, Конска, Бичъ, за Копривщица (ношувка). На 14: прѣзъ в. „Богданъ“ за Карлово (ношувка). На 15: разглеждатъ се околноститѣ на Карлово, водопада „Сучурумъ“ и пр. На 16: Калоферъ, Калоферския манастиръ (ношувка). На 17: с. Габарево, с. Шипка, Шипченския манастиръ, Казанлъкъ (ношувка). На 18: с. Мъглишъ, по р. Тунджа за Кортенскитѣ бани (ношувка). На 19: Сливенскитѣ бани, Сливенъ (ношувка). На 20: въ околността на Сливенъ, възкачване на „Българка“. На 21: съ влака за Ямболъ и вечерята за София.

Излетътъ трае 10 дена. Главатаръ **Н. Бозовъ**.

Всѣки излетникъ трѣбва да има топли дрехи, горна дебела дреха за покривка, малко одяло за постелка, здрави подковани обуца, гега или здравъ бастонъ, раница, канче за чай, храна поне за 2 дена и други по-второстепени принадлежности, които за него сж необходими и може да ги носи. Желателно е всички туристи да бждатъ въ пълна туристовска носия.

Нуждно е да се прочете таблицата на излетнитѣ знакове (сигнали) и правилата за излетитѣ (вж. БТ, год. II, бр. 6).

Дългъ се налага на всички клонове отъ БТД да дадатъ най-широка гласностъ между обществото за проектиранитѣ многодневни излети, да посрѣщатъ излетниците въ най-близкитѣ пунктове и да имъ даватъ нуждното съдѣйствие.

Всѣки клонъ трѣбва да съобщи на софийския си събратъ 8 дена по-рано имената на туриститѣ, които ще взематъ участие въ излетитѣ. Новозаписанитѣ членове ще се ползуватъ съ сжщитѣ права, ако си платятъ на клона членския вносъ отъ нова година до началото на юлий (6 мѣс.) и записнината. Нечленове не се приематъ въ тѣзи излети.

Софийскитѣ туристи се записватъ въ придворната книжарница Касжровъ. Записването свършва 2 дена по-рано отъ захващането на излета.

ВЪЪТИ.

Безплатнитѣ ученишки спални въ Търново.—Търновскитѣ клонъ „Трапезица“ отъ БТД поддържа въ своето седалище, както е извѣстно, безплатни ученишки спални съ 20 легла, отворени само прѣзъ лѣтния ваканционенъ сезонъ — мѣсецитѣ юлий и августъ. Прѣзъ миналата 1907 година тия първи въ България спални сж били посѣтени отъ 60 ученици-туристи, които сж прѣнощували по 1—3 и повече дни. Тѣзи посѣтители се разпадатъ така: отъ Русенската гимназия — 22 души, отъ Старозагорската прогимназия — 19 души, отъ Варненската гимназия — 8 души, отъ Сливенската гимназия — 5 души, отъ Плевенската прогимназия — 4 души и по 1 отъ Свищовската търговска гимназия и Ескиджумайската прогимназия.

Когато се уредятъ такива спални и въ другитѣ градове на отечеството ни, тогава и посѣщението имъ ще се усили.

Клонови настоятелства.—Въ своитѣ общи годишни събрания разнитѣ клонове отъ БТД сж избрали слѣднитѣ настоятелства за управляване дѣлата на съотвѣтнитѣ клонове прѣзъ текущата 1908 год.:

Врачански клонъ „Веслецъ“. Прѣдседателъ — Ник. Алексиевъ, учителъ, подпрѣдседателъ — К.

Чорбановъ, учителъ, касиеръ — В. Т. Пѣевъ, търговецъ, дѣловодителъ — К. Тодоровъ, учителъ. Съвѣтници — майоръ Д. Алексиевъ и Ст. Радучевъ. Контролна комисия — Д-ръ Чапъровъ, воен. лѣкарь, и Т. Павликеновъ.

Долнобански клонъ „Ибъръ“. Прѣдседателъ — Атанасъ Цвѣтковъ, подпрѣдседателъ — Вълчо Добревъ, секретаръ — Ник. Златаревъ, касиеръ — Костади. Г. Симоновъ, домакинъ — Паско Поповъ.

Софийски клонъ „А. Константиновъ“. Прѣдседателъ — Н. Бозовъ, учил. ин-ръ, подпрѣдседателъ — Хр. Рачевъ, чиновникъ, касиеръ — Петъръ Радучевъ, чиновникъ, домакинъ — Панайотъ Георгиевъ, чиновникъ, секретаръ — Павелъ Анастасовъ, чиновникъ. Съвѣтници — Дѣянъ Дѣяновъ, Тод. Петровъ и С. Красевъ. Контролна комисиия — Г. Радевъ и К. Шишеджиевъ.

Търновски клонъ „Трапезица“. Прѣдседателъ — Г. Козаровъ, архитектъ, подпрѣдседателъ — Рафаилъ Поповъ, аптекарь, касиеръ — Дим. Григоревъ, чинов. Б. Н. Банка, секретаръ — Георги Петковъ, чиновникъ, домакинъ — Леонъ Филиповъ, чиновникъ. Съвѣтници — Георги Ганчевъ, нота-

риусъ, Димитъръ Багриловъ, учителъ, и капитанъ Ионковъ. Контрольоръ — Димитъръ Щърковъ, чиновникъ Б. Н. Б.

Горноорѣховски клонъ. Прѣдседателъ — Ив Мирчевъ, търговецъ, подпрѣдседателъ — Панайотъ Паскалевъ, търговецъ, касиеръ — Спиро Анастасовъ, търговецъ, секретаръ — Рачо Бошнаковъ, търговецъ.

Постѣпили суми. — Въ касата на Централното Настоятелство сж постѣпили напоследѣкъ слѣднитѣ суми :

Отъ Долнобанския клонъ „Ибръ“ — 76·50 лева. Отъ тѣхъ

сж за записнина — 36 лв., приносъ 25% — 37·50 лв. и дългъ отъ миналата година (разница между дължимия приносъ 25% и внесения 20%) — 3 лева.

Отъ Софийския клонъ „А. Константиновъ“ — 101 л. (26 л. записнина и 75 л. приносъ за 1907 г.). — Отъ Търновския клонъ, „Трапезица“ — 90 л. (50 л. приносъ за 1907 г. и 40 л. записнина за 1908 г.). — Отъ Самоковския клонъ „Рила“ — 62 л. (29 л. записнина и 42 л. приносъ за 1907 г.). — Отъ Берковския клонъ „Комъ“ — 86 05 л. — Отъ 1 абонаментъ БТ за 1907 г. — 2 л.

РАЗНИ.

Българинъ, руски туристъ, въ отечеството ни. — Това лѣто посѣти столицата ни прѣдседателтъ на Ялтинското отдѣление отъ Руския Кримско-Кавказски Планински Клубъ г. Асѣнь Тянковъ. А. Тянковъ, полковникъ отъ руския генераленъ щабъ, е родомъ българинъ. Прѣзъ размирнитѣ врѣмена въ 1886 год. той напусналъ отечеството си, женилъ се за руския и останалъ да живѣе въ Русия (Булгаръ-Конакъ, Ялта). Тянковъ е отличенъ туристъ ; той е обиходилъ цѣлия Кримъ и много е съдѣйствувалъ за напрѣдка на туризма въ този край. Рускиятъ туристъ е прѣд-

приелъ туристка обиколка прѣзъ Цариградъ за България, отдѣто ще посѣти Алпитъ. Придружава се отъ госпожата си и двѣтъ си дѣца, за да ги запознае съ своето отечество. Въ България не е билъ повече отъ 20 години и я намира сжщественно измѣнена, особено столицата, въ която не може да се ориентира.

Колоездачно надбѣгване. — Редакцията на „Български колоездаченъ вѣстникъ“ урежда на 3. августъ сег. год. въ София шосейно надбѣгване. Програмата ще се съобщи наврѣме. Кандидатитѣ се записватъ въ редакцията на вѣстника.

Туристска поща.

Статията „Ученишки пътувания“, изпратена отъ Търновския клонъ „Трапезица“ съ писмо № 21 отъ 24.IV сег. г., ще се печати въ бр. 5 и 6 на списанието; ще се извадятъ и 5000 отпечатъка за проданъ съ благотворителна цѣль.

*

Рефератътъ на г-на Г. Козаровъ (прѣдседателъ на Търновския клонъ „Трапезица“) „Какво трѣбва да правимъ“, четенъ прѣдъ делегатитѣ на VIII туристски сборъ въ гр. В. Търново, ще се печати въ бр. 6 и 7 на списанието.

*

Централното настоятелство на БТД крайно благодари на уважаемия другаръ-туристъ г-нъ Д-ръ П. Стояновъ, въ Варна, за неговата готовностъ да прѣведе отъ нѣмски и допѣлни брошуркитѣ: 1. „Хигиената на туриста“ и 2. „Храната на туриста“.

*

Централното настоятелство на БТД взе грижата да дѣйствува прѣдъ Министерството на Търговията и Земеделieto да се изпратятъ по-скоро отпуснатитѣ на нѣкои клонове помощи за залѣсяване.

ИЗВѢСТІЕ.

Туристиката изобщо има възпитателно значение за народа и е достъпна за цѣлата маса. Тя допринася много за културното развитие на този народъ и значително може да подкрѣпи народнитѣ му идеали. Голѣма частъ отъ нашитѣ другари - туристи напълно разбиратъ това значение на туристиката и желаятъ на първо врѣме да се открие въ органа на туристската задруга отдѣлъ за патриотичното възпитание на българската младежъ. Редакцията, като има прѣдъ видъ това желание на туриститѣ, рѣши за въ бждеше да приема и статии съ подобно съдържание.

Въ случая ще бждатъ доста заинтересувани туриститѣ-офицери, на които Военното Министерство едва миналата година разрѣши да се записватъ за членове на туристското дружество; а сега задругата ни брои значително число отъ тѣхъ.

Отъ редакцията.

Пътеводителъ

на гр. Велико-Търново и околността му, съ 30 художествено изработени образи и една карта на Велико-Търновския окръгъ.

Издание на В. Търновското туристско дружество „Трапезица.“

Цѣна 3 лева.

Велико-Търново, 1907 г.

О Б Я В Л Е Н И Я.

Туристски шивачъ. Никола Георгиевъ, ул. „Сердика“ № 26, София. Шие по мѣрка туристски и обикновени дрехи отъ български шаекъ и тиролски лоденъ. Цѣна за туристски костюмъ около 35 л. Поръчки могатъ да се правятъ и чрѣзъ Централното Настоятелство на БТД.

ПОДПИСКА

за записване абонати за X. годишнина на

„РОДИНА“

илюстрирано списание за наука и литература.

Излиза всѣки мѣсецъ. Струва 5 л. (въ странство 6 л.).

Отъ м. януарий 1908 г. „Родина“ измѣни досегашния си форматъ и се обърна въ илюстрирано списание. Независимо отъ това абонатитѣ, които внесатъ въ прѣдплата абонамента си, ще получатъ прѣзъ течение на годината и слѣднитѣ премии :

1. „Животътъ на знаменития композиторъ Вагнеръ“ и
2. „Тайната религиозна философия на Индия“.

Адресъ : сп. „Родина“, кварталъ „Банишора“, София.

Продължава се подписката за година VII (1908)

НА

БЪЛГАРСКИ ТУРИСТЪ

Списание за туризъмъ и природоописание.

Органъ на Българското Туристско Дружество.

Редакторъ : С. Д. Скрински.

Излиза мѣсечно (освѣтъ юлий и августъ). Струва за не членове годишно 2 лв., въ странство 2.50 фр.

Записването абонати става въ София въ придворната книжарница Касжровъ и редакцията на сп. „Родина“, а въ провинцията — въ клоноветѣ отъ БТД и при телеграфо-пощенскитѣ станции.

Приематъ се за послѣдната страница на списанието обявления отъ хотелжии, гостинничари, продавачи на туристски вещи и т. п. при най-износни цѣни.

Печатница на П. М. Бжзайтовъ — София.